

debatt@klassekampen.no

KRONIKK
& DEBATT

« Læreplanverket tjener først og fremst teoristerke barn med akademikerforeldre eller foreldre i prestisjeyrker. Den kulturen barn fra arbeiderklassen har med seg hjemmefra blir mindre verdsett idet praktiske ferdigheter nedvurderes.

Patrick Lie Andersen. Kronikk, side 15. ▶

Et blick på Sverige viser at en høyreregjering raskt kan gjøre ting verre.

Helsefarlig marked

Ali Esbati

KRON OG
MYNT

Den Frp-delegasjonen som i vår reiste til Malmö-forstedet Rosengård, kunne ikke akkurat finne belegg for at «Sharia-loven har tatt over fullstendig», slik Siv Jensen hadde hevdet. Likevel utropte man Rosengård til «et klart vitnesbyrd om en totalt feilslått politikk» – et eksempel på «hvordan det kan gå hvis vi ikke får en ny politikk» i Norge. Journalistene noterte nøye.

Neste gang foreslår jeg en journalist- og Frp-delegasjon til en annen innvandrertett svensk bydel: Stockholmsforstaden Rinkeby, der jeg selv bodde før jeg flyttet til Norge. Dra til legesenteret («vårdcentralen») der for å se hvordan det kan gå hvis man får en ny politikk som ligger nærmere Frps.

I den svenske hovedstaden har høyrestyret gjennomført «Vårdval Stockholm»: fri etableringsrett for private selskaper, en finansieringsmodell som legger vekt på antallet legebesøk, og fjerning av en fordelingsmekanisme som tok hensyn til sosioøkonomiske forhold.

Resultatet er at ressursene til den offentlig finansierte behandlingen fordeles mer «markedsmessig». En ny rapport konstaterer at områder med høye inntekter har mindre behov for helsetjenester, samtidig som ressursene har gått «fra områder/mottak med større behov til tilsvarende områder/mottak med mindre behov».

Med andre ord mindre helsepenger til dem som er fattige og syke – mer til dem som er rike og friske. For Rinkeby har det gjort at mens pasienttrykket har økt med cirka 40 prosent, har man måttet avvikle rundt halve personalet. Det gjør sikkert susen for både folkehelsen og integrasjonen.

En annen effekt er at institusjonene tjener på korte legebesøk. Det gjør at man liker forkjølelser og urinveisinfeksjoner, men misliker kompliserte sykdomstilfeller. Som sjefen for legesenteret i Vårby – en annen lite fasjonabel forstad – sier til Dagens Nyheter: «Er du multisyk, er du ikke lønnsom. Men det er slike pasienter vi har.»

Systemet er imidlertid til glede for private helsebedrifter, som nå har tatt over halvparten av primærhelsetjenesten i

ILLUSTRASJON: KNUT LØVÅS

Stockholm. En lege forteller anonymt om «høyst diskutabile metoder» på flere steder. Pasienter med stølhet etter trening oppfordres til å komme inn på legebesøk. Prøveresultater meddeles ikke via brev, men ved et nytt, unødvendig, legebesøk.

Nylig kom det fram hvordan helseopplysnings-tjenesten i Stockholm – som er lagt ut på anbud – og noen helsebedrifter, har brukt bonussystemer der sykepleiere og leger har fått ekstrabeta-ling hvis de ekspederer mange pasienter på kort tid. Å ta seg god tid til å lytte til

internasjonale konsern, med navn som Carema og Attendo. Flere eies av risikokapitalselskaper. For dem er Sverige et av mange vannhull – men et som er uvanlig innbydende. Den svenske regjeringen har nemlig drevet gjennom en lov som tvinger svenske fylkeskommuner å innføre systemer for valg av behandling av samme type som i Stockholm. Dermed åpnes et marked på 30 milliarder kroner.

Et betydelig innslag av markedstilpasning og private helsetjenester finnes allerede i Norge. Men et raskt blick på Sverige viser at en forberedt høyreregjering raskt kan gjøre ting mye verre. Frps besettelse av stykkprisfinansiering, og partiets vektlegging av at det «ikke [skal] være et krav om at helse- og omsorgstjenester utføres i offentlig regi, men for offentlig regning» gjør det klart hvilken retning norsk helsevesen vil ta med markedsliberalere som tilrettelegger for den voksende helseindustrien.

Mer enn fantasien om Rosengård, kan det være verdt å se på det som skjer med svensk helsevesen, og hvordan det bærer «et klart vitnesbyrd om en totalt feilslått politikk».

Ali Esbati

Økonomianalytiker i Manifest Analyse
esbati.ali@gmail.com

Oversatt av Lars Nygaard
Økonomene Ingvild Almås, Ali Esbati, Marianne Marthinussen og Erik S. Reinert skriver onsdager i Klassekampen. Radikalt økonominettverk finner du på www.okonominettverket.no.

PÅ TEPPE

Silvio-nytt

VG Nett forteller at vår gamle kjenning **Silvio Berlusconi** har deltatt i «gruppensexorgier». Nå kjenner vi selvfølgelig bare til den slags fra kulturhistoriske undervisningsfilmer om romertiden, men vi undrer oss likevel over **hvilke andre typer sexorgier** som fins.

Selvforsvar

Telegrambyrået kan melde at «**Kaká** forsvarer Reals pengebruk» – noe som kanskje ikke er en

Riktig priset.

så veldig oppsiktsvekkende nyhet, all den tid klubben har brukt **590 millioner kroner** på å kjøpe, eh, Kaká.

Sprek

Telegrambyrået byr også på følgende sensasjonelle nyhet, i en sak om den brasilianske landslagsstopperen Lucio: «**Lucio kan gå hvis han vil**».

Nå er riktignok ikke Brasil først og fremst kjent for sitt forsvarsspill, men er kravene virkelig **ikke høyere** enn som så?

Vennskap

En av våre lesere, som også holder avisa Nationen, kan fortelle at avisa forleden

Snilt gjort.

dag hadde forsideoverskriften «**Dyrevennlig nedslaktning**» – noe som har fått ham til å høre på Ole Paus' klassiske «Jeg er så glad i dyr» på en **helt ny måte**.

Kjærlighet

Nå er vi som nevnt muligens lite bevandret i den slags, men selv vi må **stusse litt** når side2.no bringer **nytt fra de siste sexundersøkelsene** med overskriften «**Fire år og helst med vibrator**».

Det høres slitsomt – og ikke minst ensomt – ut, syns vi.